

АНОТАЦІЯ

навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням) для студентів-іноземців»

Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням) для студентів-іноземців» викладається для чужоземних студентів 1 і 2 курсів і: а) передбачає формування вимови звуків та позначення їх літерами, граматичних категорій різних частин мови, способів українського словотвору, будови різних типів речень; б) створює базу використання лексичного мінімуму рівня мінімальної комунікативної достатності, що обслуговують в основному повсякденне і соціально-культурну сфери спілкування; в) закладає основи володіння основними видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, діалогічне і монологічне мовлення, читання, письмо і говоріння) і формування мінімальних навичок й умінь фахового спілкування; г) закладає основи знань медичної термінології, з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» є сучасна українська літературна мова з урахуванням адаптаційного, соціокультурного, комунікативного, загальнонаукового і фахового компонентів, представлених основними видами мовленнєвої діяльності інокомунікантів; норми сучасної української літературної мови, мовленнєвий етикет і культура спілкування; актуальні комунікативні ситуації, репрезентовані відповідними мовленнєвими актами й інтенцій ними програмами.

Мета викладання навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» полягає в досягненні *кінцевих завдань навчання*, які є базою для побудови її змісту. Кінцевими завданнями дисципліни у вищих медичних навчальних закладах уважаються практичне володіння мовою на I середньому рівні, достатньому для здійснення пізнавальної діяльності в соціокультурній і навчально-професійній сферах, що реалізується за допомогою комплексного підходу до підготовки майбутніх спеціалістів і передбачає взаємодію комунікативних, освітніх і виховних цілей. *Комунікативна мета* є основною й передбачає системний багатокомпонентний опис цілей комунікативно-орієнтованого навчання, в основу якого покладено модель мовленнєвої поведінки носія української мови. При цьому мова є засобом адаптації в чужому для інокомуніканта середовищі та засобом формування духовно багатой вторинної мовної особистості з високим рівнем мовленнєвої компетентності та з готовністю до освітньої діяльності в умовах вищої школи. Реалізації основної мети підпорядковані: *практична мета*: формування у студентів комунікативної, лінгвістичної, соціокультурної та фахово зорієнтованої компетентностей, що забезпечать уміння ефективно використовувати українську мову в різноманітних ситуаціях соціального, навчально-академічного та фахового спілкування; *когнітивна мета*: формування когнітивної компетентності у взаємозв'язку з іншими видами компетентностей; *мотиваційно-розвивальна мета*: формування й розвиток мотивації донавчальної діяльності та позитивного ставлення до мови й культури країни, мова якої вивчається; *освітня мета*: формування здатності до навчально-пізнавальної діяльності, наукової та професійної підготовки, саморозвитку й самовдосконалення, що забезпечить успішне користування українською мовою, як компонентом професійного становлення; *виховна мета*: формування гуманістичного та науково обґрунтованого ставлення до професійної діяльності; активної позиції медичного / фармацевтичного фахівця; почуття обов'язку й відповідальності перед суспільством; ціннісних орієнтацій і високої культури міжнаціональних взаємовідносин; духовної та фізичної досконалості, моральності; поваги до України й українців; розвиток індивідуальних здібностей і творчого мислення. Загальна мета опанування української мови як іноземної є комплексною: практична (комунікативна), освітня й виховна. Розв'язання освітнього й виховного завдань визначається змістом (тематикою) культурологічних, загальноосвітніх, наукових та професійно зорієнтованих текстів і досягається лише при належному рівні володіння мовою. Саме це визначає практичну (комунікативну) мету як основну.

Основними завданнями вивчення дисципліни, відповідно до поставленої мети, слід уважати: формування в чужоземних студентів комплексу компетентностей (інтегральних, загальних, спеціальних) з метою оволодіння українською мовою; сприяння адаптації студентів-іноземців до життя й навчання в умовах українськомовного середовища; формування умінь використовувати загальнонавчальну і професійну лексику та граматичні

конструкції в комунікативних актах згідно з певними інтенційними програмами, вимогами до мовленнєвої діяльності, типами організації текстів-дискурсів, ситуацій і тем спілкування; створення й розвиток позитивної мотивації до навчальної діяльності іноземних громадян, активізацію пізнавальної діяльності, розвиток креативних здібностей; підготовка інокомунікантів до самостійної навчальної діяльності, самоконтролю та рефлексії в умовах освітнього процесу у вищій школі; формування здатності до самооцінки й самовдосконалення; становлення професійно компетентного фахівця; виховання поваги до українського народу, його традицій, звичаїв і цінностей, української національної культури й історії. Вирішення перелічених завдань у процесі вивчення української мови як іноземної забезпечує реалізацію комунікативних потреб студентів у різних сферах спілкування: побутовій; соціально-культурній; загальнонауковій; навчально-професійній.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандартах вищої медичної та фармацевтичної освіти і Загальноосвітньому стандарті з української мови як іноземної). Згідно з вимогами Стандартів, дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*: - *інтегральних*: здатність розв'язувати типові / складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у процесі навчання чи в окремій сфері побутової / професійної діяльності, що передбачає застосування мовнокомунікативних знань, умінь і навичок; інтенційних програм, стратегій і тактик українськомовного спілкування; - *загальних* (т. зв. *універсальних*): здатність здобувати сучасні знання; спілкуватися іноземною мовою; здатність генерувати нові ідеї (творчість); здатність опрацювати й аналізувати інформацію, отриману з різних джерел; здатність застосовувати набуті знання у відповідних комунікативних (практичних) ситуаціях; здатність абстрактно мислити, аналізувати й синтезувати; здатність працювати в команді;

- *спеціальних (фахових, предметних)*: здатність відтворювати вже відомі й розпізнавати нові лексичні одиниці, використовувати їх у відповідних комунікативних ситуаціях; пояснювати значення загальнонавчаних слів, професіоналізмів, загальнонаукових і спеціальнонаукових термінів (*лексичний рівень*); здатність граматично правильно утворювати словосполучення, речення та модифікувати їх у текст як логічно завершену послідовність; відповідати на запитання й формулювати їх відповідно до прочитаного чи прослуханого тексту (*граматичний рівень*); здатність вільно, правильно й ефективно користуватися мовними засобами в широкому діапазоні побутових, соціокультурних, науково-навчальних, професійно орієнтованих тем, уміло співвідносячи їх із граматичним аспектом; упорядковувати та накопичувати загальні відомості про особу, предмет, явище, процес, подію тощо; дискутувати стосовно запропонованої проблеми (*текстотвірний рівень*); здатність сприймати на слух зміст повідомлення на конкретну тему, аналізувати й пояснювати семантику окремих фрагментів тексту і значення тих ключових одиниць, що виокремлюють особливості тематичного змісту (*аудіювання – монологічне мовлення*); здатність читати з високим ступенем самостійності, адаптуючи стиль і швидкість читання до запропонованого тексту; зіставляти основну та другорядну інформацію тексту й узагальнювати його зміст, визначати тему й ідею, розуміти логічну схему розгортання подій, оцінювати щось / когось; використовувати різні стратегії та види читання (ознайомлювальне, вивчальне, проглядальне, пошукове, реферативне) відповідно до визначеної комунікативної ситуації; здатність розробляти план текстів (простий, називний, вільний, складний); конспектувати на слух та встановлювати інтенційні програми тексту (повідомлення, констатацію, аргументацію) з опорою / без опори на вербальні засоби; записувати відомості про побачене чи прочитане з елементами кількісної та якісної характеристики, оцінки з використанням типізованих композиційних компонентів (вступу, розгортання теми, висновків) – *письмо*; здатність обмінюватися інформацією, пов'язаною з побутовими, навчальними та професійними обов'язками;

продувати монологічні висловлювання, що містять чіткий, детальний опис і презентацію конкретних і абстрактних об'єктів, пов'язаних зі сферою власних інтересів; вести розповідь про актуальні для мовців події в усіх видо-часових ракурсах, висловлювати роздуми, що потребують міркування, послідовної аргументації з елементами додаткової деталізації та відповідними прикладами, оцінками й висновками (*говоріння – монологічне мовлення*); здатність організувати інформативний діалог з елементами прескриптивного діалогу, діалог-дискусію, використовуючи розвинену тактику мовленнєвого спілкування (починати й закінчувати розмову в ситуаціях різного ступеня складності, вербально та за допомогою невербальних засобів спілкування, реалізувати комунікативні завдання; уточнювати деталі повідомлення співрозмовника, підхоплювати й розвивати його думку, аргументувати й рекомендувати власні судження, враховуючи «дистанції» у спілкуванні; забезпечувати психологічний комфорт, узагальнювати) – (*говоріння – діалогічне мовлення*).